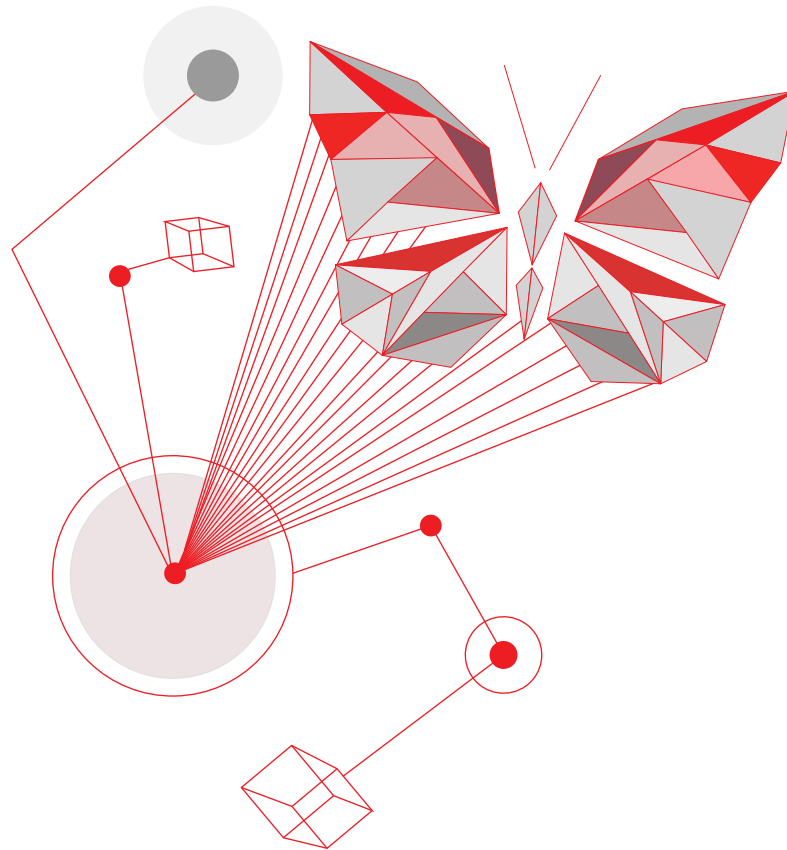


הכנס השנתי של החוג לעיצובי סמינר הקיבוצים

# מדעי העיצוב-Design sciences

על עיצוב בין מדע, אומנות, דיסציפלינה וטכנולוגיה

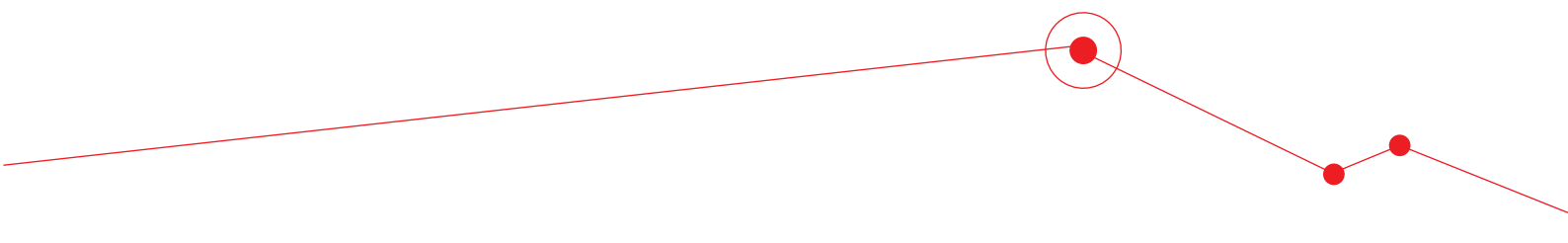


יום שלישי 29.05.12 | קמפוס אמנויות | שושנה פרסיץ 3 תל אביב

איזה מן מקצוע הוא מקצוע העיצוב? האם כמו מלאכה, הוא נרכש מפיהם של בעלי מלאכה, או שמא מדובר באמנות שבה מביע היוצר את אשר על ליבו? האם עיצוב הוא דיסציפלינה בעלת רקע תיאורטי ויישומי מובנה? עד כמה קרובים מקצועות העיצוב למדעים השונים והאם בכלל קיים קשר ביניהם?

כנס העיצוב השלישי של סמינר הקיבוצים, "מדעי העיצוב" יעסוק בבחינת מצב העיצוב ביחס לחזית המדע הן ברמה התיאורטית פילוסופית והן ברמת הפרקטיקה היום יומית.

**ענת שטיין ודורי אורין**



## תוכנית כנס:

9:00–9:20 פתיחה

### מושב ראשון ▷

9:20–10:00 ד"ר נח עפרון  
10:00–10:30 אילנית קבסה כהן  
10:30–11:00 הדס קרוק

11:00–11:30 הפסקת קפה

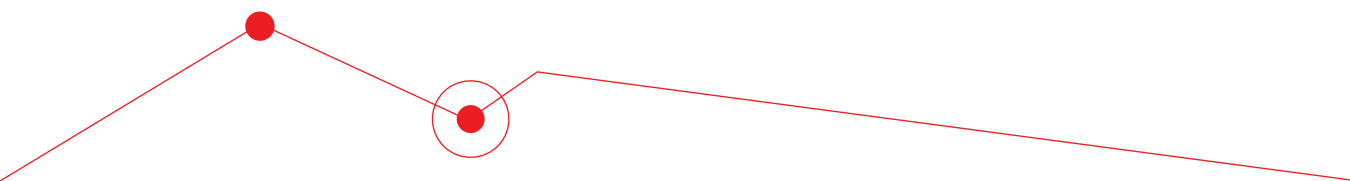
### מושב שני ▷

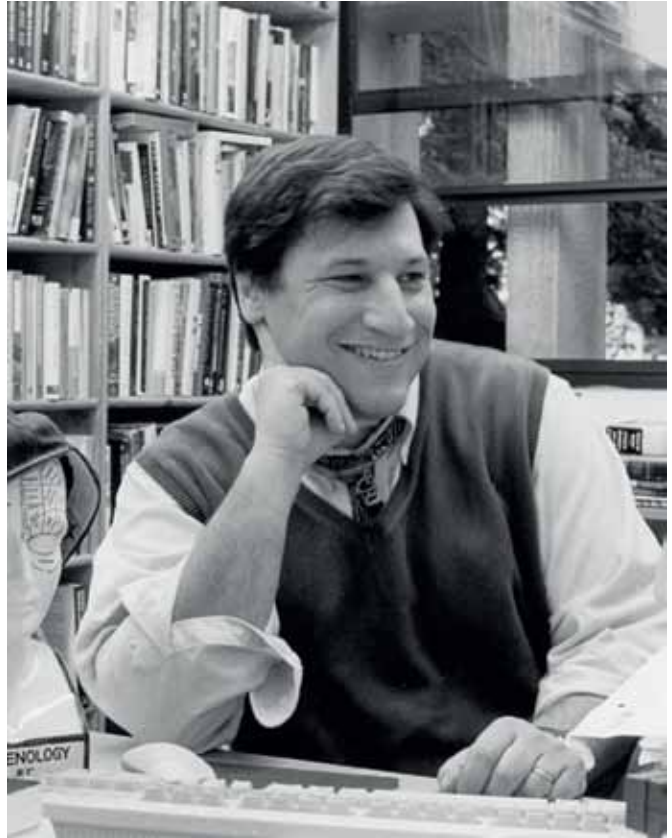
12:00–13:30 רותם בנט  
12:30–12:00 ערן אפלבאום  
OptiTex 12:30–13:00  
13:00–13:30 מיכל רינות

13:30–14:00 הפסקת צהריים

### מושב שלישי ▷

13:50–14:30 עפרית קינר  
14:30–15:00 מיכל צדרבאום ונעם דובר  
15:00–15:30 אבינועם ברוג





### ד"ר נח עפרון

מרצה בכיר בתוכנית הבין-תחומית למדע, טכנולוגיה וחברה באוניברסיטת בר-אילן, אותה ייסד וניהל במשך עשור.

כיהן כנשיא האגודה הישראלית להיסטוריה ופילוסופיה של המדע, כיהן כחבר מועצת העיר תל אביב-יפו מטעם סיעת עיר לכולנו. עמית במכון שחרית, מכון חשיבה לפוליטיקה חדשה.

היה דירקטור וחבר בוועדה המדעית במוזיאון ארץ ישראל, עמית מחקר באוניברסיטאות הרוורד, ו-MIT ופרופסור אורח במכון ללימודים מתקדמים באוניברסיטת פרינסטון ובמרכז לביואטיקה באוניברסיטת פנסלביה.

### ד"ר נח עפרון

#### להיות בן-אדם בעידן החפצים: הפוליטיקה של הארטיפקטים

"אקדחים לא הורגים אנשים, אנשים הורגים אנשים": כך טוענת הסיסמה המפורסמת של השדולה למען אחזקת כלי הנשק בארה"ב.

הרעיון העומד מאחורי ססמא זו, הוא שכלי נשק הם בסך הכל כלים, ככאלה הם אולי עוזרים לבני-אדם לבצע את רצונותיהם, אך לא משפיעים על רצונות אלה. תפיסה פשטנית זו כבר לא מתקבלת על הדעת, אך בעוד שמופרכותה של הססמא ברורה לנו, אנו נוטים להתעלם מהעובדה כי כל כלי, פיזי או טכנולוגי נושא עימו מטען מורכב.

כיום, יותר מאי-פעם, אנחנו מוקפים חפצים טכנולוגיים, מעטים הרגעים בחיינו שאינם מתווכים ע"י חפצים אלה.

לחפצים שלנו תפקיד הולך ומתעצם בקביעת הדימוי העצמי שלנו כפרטים וכאזרחים ובקביעת הסדרים החברתיים, התרבותיים והכלכליים שלנו. בהקדמה קצרה זו, אציג את החפצים הטכנולוגיים המקיפים אותנו כבני-שיח, בני-פלוגתא, משתפי-פעולה ולפעמים יריבים בכינון חיינו הפרטיים והפוליטיים.



### **אילנית קבסה כהן**

חוקרת טרנדים ומנהלת חדשנות בתעשייה.  
בין השנים 2006-2011 ראש התמחות אודות  
עיצוב בתוכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי  
בבצלאל ומיוזמי "bezalel future lab" מעבדה  
בינתחומית לפיתוח מעצבים כחוקרים במפגש  
שבין עיצוב טכנולוגיה ותרבות.

### **אילנית קבסה כהן המעצב כחוקר- על מחקר עיצוב כיצירה חוקרת**

עם התפתחות עולם העיצוב כדיסציפלינה אקדמית לצד השתלבות מעצבים במגוון תעשיות ומגוון של תפקידים, הולך ומתרחב בשנים האחרונות השיח על כלים ושיטות מחקר המשמשים מעצבים בעבודתם. ההרצאה תסקור שיטות מחקר רווחות בתחום, תציג מבט אלטרנטיבי על מחקר עיצוב ותתאר את פוטנציאל ההשתלבות של המעצב כחוקר בזירת הפעולה העתידית.



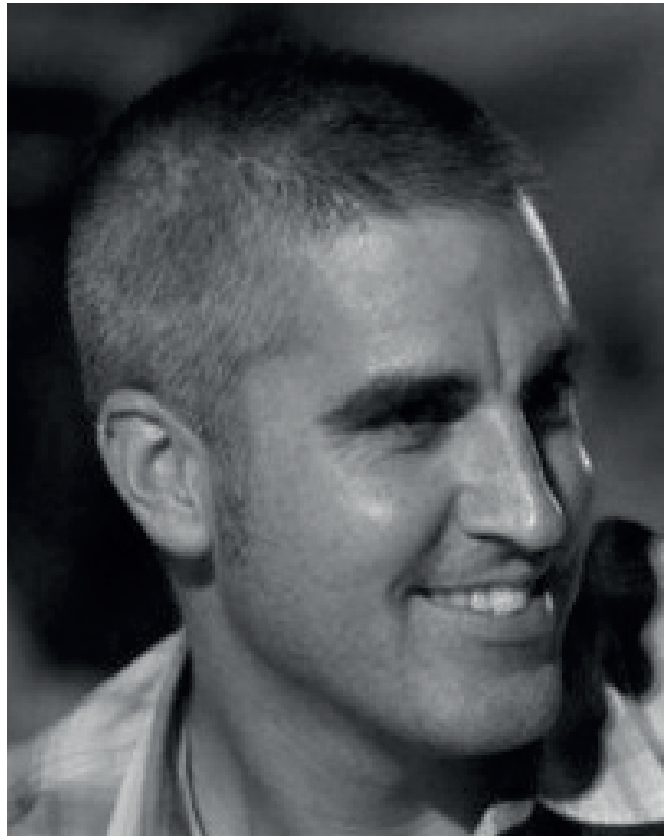
### **הדס קרוק**

מעצבת מוצר, בוגרת המכון הטכנולוגי חולון  
שותפה בסטודיו ארמדילו  
חוקרת עיצוב ישראלי בעלת תואר שני מהחוג  
למחקר תרבות באוני' תל אביב.

### **הדס קרוק**

#### **מורשת עיצוב בישראל, יש דבר כזה ?**

ההיסטוריה של עיצוב המוצר כדיסציפלינה מקצועית בישראל היא קצרה, כ- 60 שנות פעילות שלא הצליחו להתגבש לכדי נרטיב מוכר בתודעה הציבורית ובפרט בתודעת אנשי המקצוע. מוצרים רבים משנותיה הראשונות של התעשייה בארץ הושלכו. חוסר תיעוד של תהליכים גרם לכך שמקרי מבחן רבים ומרתקים נעלמו מהעין. בהרצאה אתאר את החיפוש שלי אחר מורשת היסטורית וטכנולוגית של תחום עיצוב המוצר בארץ, ככלי לביסוס מעמדו של המקצוע בתרבות הישראלית ובתעשייה המקומית. חשיבות מיפוי ושימור עובדות וממצאים יוצגו דרך מקרה המבחן של מוצרי הפיברגלס משנות ה- 70 במרחב הציבורי.



### רותם בנט

מהנדס בכיר במעבדות החדשנות של מיקרוסופט (MSR-ILABS), שחקר ופיתח בשנתיים האחרונות ממשקי משתמש טבעיים באמצעות מצלמת Kinect.

בא מרקע של עיסוק בפיסיכולוגיה קוגניטיבית, חקר המוח, ממשקי מוח-מחשב, ועוד.

כיום משתתף בתכנון ופיתוח חוויות משתמש אלטרנטיביות באמצעות Kinect וטכנולוגיות מתקדמות אחרות.

### רותם בנט

#### על ממשקי משתמש טבעיים והמוח האנושי.

ניסויים קוגניטיביים שונים מהעשור האחרון מלמדים כי תפיסת הגוף שלנו מושפעת כל רגע ורגע מהקלטים החושיים השונים המגיעים למוחנו, למעשה ניתן לייצר תפיסות גוף חדשות ומפתיעות לאחר שניות ספורות של תזמון חושי לא סטנדרטי. עד כה לא ניתן היה לבצע ניסויים מסוג זה בעולם הוירטואלי ללא ציוד מתוחכם ויקר. מצלמת הקינקט החדשה של מיקרוסופט מספקת לראשונה מידע מידי ומדויק על תנוחת גוף המשתמש, מאפשרת להשתמש בכך לשם בנייה מחושבת של חוויית האדם את גופו, העולם, והיחס ביניהם.

כשנה לאחר הצגתה המהפכנית של המצלמה בעולם המשחקים, אציג כיצד ניתן לנצל את תכונות הטכנולוגיה החדשה ליצירת חוויית משתמש ייחודית. אתאר תובנות מתחום חקר המוח לגבי תהליכי התפיסה של המשתמש, ומה ניתן ללמוד מכך לשם פיתוח ממשקי משתמש "טבעיים" שונים. אדגים את הקשר בין חקר התפיסה האנושית ועיצוב סביבות וירטואליות, באמצעות פרויקטים ניסיוניים שונים שבוצעו בשנתיים האחרונות במעבדות החדשנות. בנוסף אציג שאלות העולות מהבנתנו החדשה: האם גם התפיסה "האמיתית" שלנו את גופנו נלמדה ועוצבה למעשה על ידי העולם סביבנו? כמה משכנעת יכולה להיות הזדהות והיטמעות בעולם וירטואלי? כמה רחוק ניתן יהיה להגיע עם עיצוב תפיסתי מסוג זה?



### ערן אפלבוים

שותף וממקימי קבוצת UMAMY  
מרצה בסמינר הקיבוצים, בצלאל,  
במכללת סמי שמעון  
מומחה בעיצוב מבוסס מחשב.

### ערן אפלבוים ותדפיס לי שני קוטג' בבקשה

מה תרצו להדפיס? דגמים? שוקולד? חלקי גוף? חלקים של מטוס? חלקים של בנין?  
ההדפסה התלת מימדית הופכת בשנים האחרונות להיות חלק בלתי נפרד מהתהליך העיצובי, אך לא רק  
בו. המעבר של ההדפסה התלת מימדית, מסדנאות המודלים לקהל הרחב יוצר מגוון עצום של אפשרויות.  
בהרצאה אסקור את מצב ההדפסה התלת מימדית היום, ואת האפשרויות האין סופיות הגלומות בו,  
הן ברמת השינוי הסגנוני והמבני שטכנולוגיה זו יוצרת  
הן במבנים הכלכליים החדשים שהיא יוצרת,  
וכן את השינוי בתהליכי העיצוב הקלאסיים.  
כמו כן אדון בשאלה, האם המדפסת התלת מימדית תהפוך להיות הכלי המרכזי שבו נייצר מוצרים בעתיד,  
מה המשמעויות של תהליך זה ומה הם החסמים העומדים בפני חזון זה.  
כלומר, מתי נדפיס את השולחן הצלחת והאוכל שלנו ואיזה טעם יהיה לכל הדבר הזה?





### OptiTex

החברה הוקמה בשנת 1988, והיא מתמחה בפיתוח וייצור של תוכנות לענף הטקסטיל, תעשיית הרכב, אירונאוטיקה, האופנה העולמי וכל תעשייות המוצרים הרכים הנתפרים.

### OptiTex

#### טכנולוגיות לעיצוב לבוש וטקסטיל באמצעות מחשב

חברת OptiTex תציג טכנולוגיות עכשוויות ועתידיות לעיצוב לבוש וטקסטיל באמצעות מחשב, החברה מפתחת תוכנות בסביבת Windows המאפשרות לתכנן את המוצר כולל הדמייה בתלת-ממד על המחשב, עד השלב הסופי לפני הייצור ומאפשרות ליצרן תחשיב עלויות מדויק של חומר הגלם, דבר המוזיל משמעותית את עלויות ומשך הייצור. OptiTex מאפשרת קריאת פורמטים ממערכות CAD/CAM אחרות. היכולת והקלות לפתוח קבצים לעבוד עליהם ב- OptiTex מבלי לאבד זמן עבודה בשחזור קבצים מחדש מפשטת את הכנסתה לחברה קיימת.



### **מיכל רינות**

ראש המעבדה לאינטראקציה ומרצה במחלקה לעיצוב תעשייתי במכון הטכנולוגי חולון. מעצבת וחוקרת אינטראקציה.

### **מיכל רינות**

#### **מתודולוגיות של עיצוב התנהגות**

הכניסה המאסיבית של רכיבים טכנולוגיים לתוך עולם המוצרים יוצרת צורך – והזדמנות – לעצב את התנהגותם של מוצרים.

עיצוב כזה, של התנהגות, מצריך מתודולוגיות חדשות ומרתקות הן בשלב המחקר, כדי להבין אנשים על מרכבויותיהם, והן בשלב הפיתוח, כדי לפתח סקיצות ואבי-טיפוס למוצרים אינטראקטיביים – מתנהגים – שאינם קיימים עדיין.

בהרצאה אציג כמה מהמתודולוגיות הללו דרך הצגת פרויקטים שלי ושל סטודנטים, כמו גם של יוצרים מעניינים בעולם. כלזאת עם דגש על מימד הזמן שמעסיק אותי לאחרונה.

### **עופרית קינר**

צלמת, בעלת תואר BFA מבצלאל, MFA מהאנטר קולג' ניו יורק ותואר ראשון בפסיכולוגיה מאוניברסיטת תל אביב. מסיימת עבודת מאסטר תואר שני במדעי המוח הקוגניטיביים, האוניברסיטה העברית

### **עפרית קינר**

**מה המוח יכול לספר לנו על היפה או מה היפה יכול לספר לנו על המוח**

בהרצאה אציג סקירה קצרה של השאלות המעסיקות את חוקרי המוח ביחס למושג "היפה" וביחס לחווית ההנאה מיצירות אמנות.

אתאר כיצד מחקרים עכשוויים בנויר-אסתטיקה מנסים לתת מענה לשאלות שהעסיקו פילוסופים מימיו של אפלטון לגבי החוויה האסתטית, מה ניתן להסיק מהתוצאות כיום ומהם אפיקי המחקר העתידיים?



### **נועם דובר ומיכל צדרבאום**

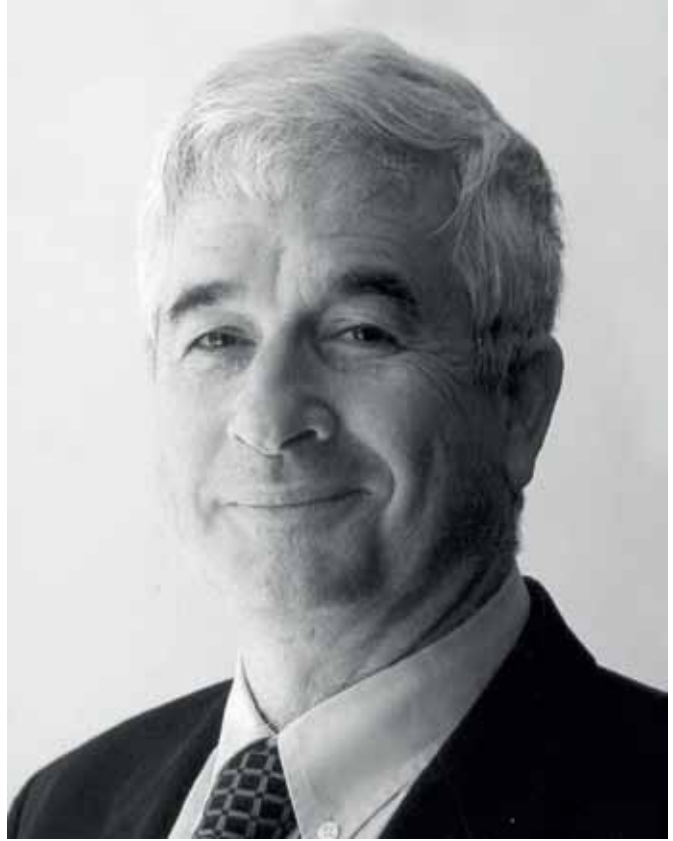
מעצבים בין-תחומיים.

העשייה שלהם נוגעת בטווח רחב של תכנים, טכניקות וקני-מידה, ביניהם אובייקטים בעבודת יד, ריהוט, עיצוב חלל, עיצוב לבמה, עיצוב גרפי, אמנות רחוב וחקירה תיאורטית.

### **מיכל צדרבאום ונועם דובר**

**טכנולוגיה ומלאכת יד: נקודות מפגש**

בהרצאה נציג את החיפוש שלנו אחר שפה מובחנת בעיצוב, אשר בבסיסה המתח המתקיים במפגש בין טכנולוגיות מתקדמות לעשייה ידנית. במקביל לשימוש בטכנולוגיות עכשוויות, מתקיים דו שיח עירני עם מושגים כגון low tech ומלאכת יד. כמו כן נבחנים ההקשרים התרבותיים של חומרים וטכנולוגיה. נציג עבודות בהם אנו מנסים למוסס את הגבולות המסורתיים שבין עיצוב, ייצור ומלאכת יד, על ידי עירוב לא שגרתי בין טכניקות וחומרים, שימוש בטקסט כחומר גלם בתהליך היצירה והנכחת תהליכי העבודה באובייקט המוגמר.



### אבינועם ברוג

מומחה בפסיכולוגיה של הצרכנים, נשיא ושותף בחברת market watch – המתמחה במחקר שוק וסקרי דעת קהל. בעל תור שני בהצטיינות, בפסיכולוגיה קלינית (1977), אונ. העברית

### אבינועם ברוג

#### The truth is somewhere in your brain

תמיד רצינו לדעת מה אנשים אחרים חושבים באמת... וכאשר ההשקעה בפרסום ובפיתוח מוצרים גדלה והולכת הרצון הזה שלנו הופך להיות כורח המציאות. בהרצאה אתאר את הפתרון שפיתחה ומציעה חברת market watch בעבור לקוחותיה. פתרון המאפשר לנו להציץ לתוך מוחם של הקונים הפוטנציאליים. שילובן של טכנולוגיות עדכניות ושיכלולם של מדעי המוח מאפשר לנו לעקוב אחרי פרמטרים שונים המעידים על פעולת המוח, אנו מסוגלים לעקוב אחרי התגובה הרגשית של הנבדקים, לעקוב אחרי עיניהם ובכך לתת ניתוח מובהק ומדעי של הדרך בה הנסיינים שלנו רואים פרסומות, אריזות ועוד. אין מדובר ברעיון עתידיני, או במחקר אקדמי, כי אם בשיטה הנמצאת בשימוש כבר היום, בין לקוחות market watch נמנות חברות מובילות במשק הישראלי, וביניהן: בנק לאומי, זוגלובק, אלקטרה, טרה, סלקום, שטראוס ועוד.